

Arengukava 2023 - 2029

Sissejuhatus

2019. aasta suvel möödus esimese seto kultuurile pühendatud muuseumi avamisest Satserinnas 45 aastat. Alates 2019. aastast on Setomaa muuseumid Setomaa Vallavalitsuse poolt hallatav asutus, mille koosseisu kuuluvad lisaks Saatse Muuseumile veel Värska Talumuuseum, Paloveere hoidlatalu, Seto Tsäimaja ja Obinitsa Muuseum, Luikjärve talukompleks ja Värska Külustuskeskus Reegi maja. Setomaa Muuseumide peamiseks ülesandeks on säilitada ja tugevdada seto kultuurilist identiteeti ning tõsta Setomaa tuntust ja nähtavust turismiühenduseks. Asutuse arengukava aastateks 2023-2029 on koostatud vahemikus veebruar 2023 - mai 2023 muuseumitöötajate eestvedamisel. See kirjeldab muuseumi lähiaastate strateegilisi eesmärke ja peamisi tegevussuundi nende täitmiseks.

Meie missioon

Seto kultuuri vahendaja ja hoidjana anname edasi traditsiooni ehedust erinevates ajastutes, kohtades ning elamustes.

Tulevikupilt 2032

Setomaa Muuseumid on jätkusuutlikusele orienteeritud muuseumid, mis toovad küllastajani sissevaated erinevatesse ajastutesse ja teemadesse: Värskas siseneme läbi 20. sajandi alguse setode argiellu; Reegi majas kohtuvad 30ndate linnakultuur, militaar lugu ja arhailine Setomaa; Paloveere hoidlatalu kajastab nõukogude aeg; Saatses mõtestame kohaliku elu läbi looduse ja erinevate piiride; Obinitsas tutvustame seto laulu, keelt ja pärandit läbi naise elu; Tobrova küla Luikjärve talu on kinnise hooviga inspireeriv pärandkultuuri residents. Värskas asuv Seto Tsäimaja on

pärandtoitu pakkuv restoran, mille toidu- ja joogivalik põhineb kohalikul ja mahedal toorainel.

Muuseumi näitused ja haridusprogrammid on päevakajalised, sisutihedad ja toetuvad hästi korraldatud kogumis- ja uurimistöole, mida tehakse koostöös teiste seto kultuuri edendajate, teadusasutuste ja muuseumidega. Muuseumide kogud on süstematiseeritud ja hoiutingimused kaasaegsed ja nõuetekohased.

Muuseumid on ühtlasi kogukonnakeskused, kus korraldatakse erinevaid arutelusid, koolitusi, sündmusi jms. Koostöö turismikorraldajatega on tihe ja muuseumi poolt pakutav on seotud erinevate Setomaa turismi marsruutidega. Setomaa Muuseumidel on kindel koht Setomaa haridussüsteemis. Setomaa Muuseumide kästiõpood toetab kohaliku käsitööttevõtlust, on tuntud ja teada ka väljaspool Setomaadki.

Põhiväärtused

Meie jaoks on töös oluline:

- paljude erinevate ülesannete ja tööde juures ühiste eesmärkide ning õlatunde tajumine;
- kiire ja tihe infovahetus ning ladus ja avatud suhtlemine,
- teadmine, et teeme nii vaimse kui ka materiaalse töökeskkonna mõttes ainulaadset tööd,
- olla oma kolleegide jaoks hooliv ja mõistev.
- töökeskkond on inspireeriv ja toetav
- usalduses, vabaduses ja vastutuse peitub jõud (tahtejõud)
- austav ja sõbralik suhtlus vt Marshall Rosenberg

Eesmärgid 2023-2029

1. Näitused Setomaa Muuseumid pakuvad erinevates näituse paikades põnevaid ülevaateid ja mõttearendusi, seto kultuuri kujunemisloost, selle pärandist ja traditsioonidest.

Möödikud	2022	2023	2024	2025	2027	2029
Külastajate arv (tasuta külastajad)	19 tuh (1000)	25 tuh (1000)	30 tuh (1000)	32 tuh (1000)	35 tuh (670)	40 tuh (1000)
Külastajate tagasiside	8/10	9/10	9/10	9/10	9,5/10	9,5/10

2. Kogud ja teadus Muuseumi pidevalt täienevad kogud on hästi hoitud ja teadustöökultuuriks mitmekülgseks kasutatavad.

Möödikud	2022	2023	2024	2025	2027	2029
Kogudest digiteeritud (%)	77%	85%	95%	97%	99%	99%
Head hoiutingimused (%)	30%	30%	30%	70%	70%	70%

3. Haridus

Muuseumidel on kindel koht Setomaa haridussüsteemis. Setomaa koolid ja muuseumid täiendavad üksteist.

<i>Mõõdikud</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2027</i>	<i>2029</i>
<i>Õpilasgruppide arv aastas/õpilaste arv</i>	<i>121/ 2621</i>	<i>242/4 4840</i>	<i>302/ 6040</i>	<i>302/ 6040</i>	<i>330/ 6600</i>	<i>330/ 6600</i>

4. Kohtumispaik

Setomaa Muuseumid on kogukonna, seto kultuuri kandjate ja väärtustajate jaoks oluline ning inspireeriv kohtumispaik.

<i>Mõõdikud</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2027</i>	<i>2029</i>
<i>Kogukonnaürituste arv</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	<i>60</i>
<i>Sündmuste arv</i>	<i>47</i>	<i>47</i>	<i>47</i>	<i>47</i>	<i>47</i>	<i>47</i>
<i>Meediakajastuste arv (Eesti)</i>	<i>70</i>	<i>100</i>	<i>104</i>	<i>80</i>	<i>90</i>	<i>104</i>

5. Töökoht

Setomaa Muuseumid on motiveeriv ja eneseteostuseks võimalusi pakkuv töökoht oma ala spetsialistile.

<i>Mõõdikud</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2027</i>	<i>2029</i>
<i>Töötajate heaolu</i>	<i>9,2</i>	<i>9,5</i>	<i>9,5</i>	<i>9,5</i>	<i>9,5</i>	<i>9,5</i>
<i>Kaasaegne töökeskkond</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>8</i>
<i>Töörõõm</i>	<i>7,25</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>9,5</i>	<i>9,5</i>	<i>9,5</i>
<i>Infoliikumine</i>	<i>6,2</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>8,5</i>	<i>9</i>	<i>9</i>
<i>Asutuse keskmine palk (bruto)</i>	<i>846</i>	<i>887</i>	<i>975</i>	<i>1044</i>	<i>1200</i>	<i>1300</i>

Olulised tegevused

Aasta teemad Setomaa Muuseumides

1. Olme (2023)
2. Seto (2024)
3. Seto keel (2025)
4. Loodusvara (2026)

5. Lisame 2024

6. Lisame 2024

1. Näitusekeskkond Setomaa Muuseumid pakuvad erinevates näitusepaikades põnevaid ülevaateid ja mõttearendusi seto kultuuri kujunemisloost, selle pärandist ja traditsioonidest.

OLULISED TEGEVUSED: VÄRSKA	SOOVITUD TULEMUSED
<i>Talumuuseum</i>	
<p>Olmeulm. Unõhusi jäänü' elo (2023) Muuseumiprojekt kogukonnaga ja Luca Berti fotonäitus Setomaast, Pääsukese jälgedel (võimalik koostöö Eesti Rahva muuseumiga (2024) Seto keel ja selle erinevus piirkonniti (2025) Toidukultuur Setomaal, Tsulana ehk Külmtare muudetakse ehedaks 20. sajandi alguse toidusalveks - Toit meie ümber (2026); Värskas asuva Seto Talumuuseumi püsiekspositsiooni värskendamine valguslahenduste parandamine, helide võimalus jms (2024 - 2029)</p>	<p>Muuseum tutvustab elavalt argikultuuri 20. sajandi alguse seto talus (sh ajaloolised taimesordid, maatõugu koduloomad, inimese elu-olu üldisemalt).</p>
<i>Värska Külustus Reegi - maja</i>	
<p>Olmeulm. Unõhusi jäänü' elo (2023) Põhjalaagri raja korrastus ja Barakkide sidumine matkarajaga (2023-2024) Naised Põhjalaagris (2024) Seto keel kirja pildis (2025) Arheoloogia näitus - veekogudeäärsed leiud (2026) Välialad on täienenud vastavalt projektile (etapiviisiline teostus) (2024-2029) Reegi maja ekspositsioonikeskkond on ajastule kohaselt detailitäpselt täienev</p> <p><i>Lisateenuste väljatöötamine:</i> Teenuste väljatöötamine ja klientuuri kasvatamine vt turundusplaan (2024-2029)</p>	<p>Reegi maja ehk Värska Külustuskeskus on koht, kus küllastajale jagatakse esmane informatsioon Setomaa kui turismipiirkonda kohta. Samal teadvustame Setomaa rolli Eesti Vabariigi kujunemisloos ja kuidas kujunes Värska Kuurort ja milline on piirkonna loodusvara rikkus. Reegi maja on inspireeriv seminaride, koosolekute ja vabaaja veetmise koht.</p>
OLULISED TEGEVUSED: OBINITSA	SOOVITUD TULEMUSED
<p>Olmeulm. Unõhusi jäänü' elo / Taaskasutus, mis saab tarbimisjääkidest (2023) Sjoo om mu Setomaa (2024); Seto kiil, Seto muinasjutt ja laul kui vaimuelu peegel (2025) Setomaa Loodusvara (2026)</p>	<p>Obinitsa muuseum on Seto vaimset pärandkultuuri mõtestav ja vahendav muuseum.</p>

<p><i>Kogukonnale:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Iganädalaselt toimub kuuhekudamine, igakuiselt - Tantsuklubi (madalhoojal) - Perehummok. - Ümarlauajutud 	
<p><i>Luikjärve talu Tobroval</i></p>	
<p>Hinnatud on hoonete olukord ja likvideeritud hädavalik 2023 Kontseptsioon ja äriplaan 2024 Inspiratsioonitalu (2025-2029) Luikjärve talu on Setomaa arhitektuuriline pärl, mis on arendatud pärimuskultuuri residentsiks, mis võtab vastu, pärandiloojaid, kunstnike, muusikuid, ehitajaid jt, kellel on loome tööks vaja inspireerivat keskkonda.</p>	<p>Luikjärve talul on selge visioon ja tugev koostööpartner. Luikjärve talu on hästi külastatud pärandkultuuri viljelejate residents.</p>
<p>OLULISED TEGEVUSED: SAATSE</p>	<p>SOOVITUD TULEMUSED</p>
<p>Olmeulm. Unõhusi jäänü' elo / piirikaubandus (2023) Saatse kunstnikud ja Setomaa; Filmiprojekt Artur Veeber; Saatse muuseum 50 (2024); Seto kiil ja kooliharidus (2025); Loodus me ümber: Metsandus ja Mesindus (2026)</p> <p><i>Saatse näitusekeskkonna arendus:</i> Saatse ekspositsiooni keskkond (kõik hooned ja välialad) on seotud kokku üheks tervikuks ja Saatse muuseumi keskkond toimib kui Setomaa hariduskeskus (2026-2027)</p> <p><i>Lisateenused:</i> Saatse ööbimisvõimalusi optimeeritakse ja müüakse aktiivselt (2023) Leitakse lisavõimalusi ööbimiseks nt Ripptelgid metsas, Metsavenna koobas vms. (2025)</p>	<p>Saatse muuseum toimib kui hariduskeskus, kus nii täiskasvanud kui lapsed saavad teadmisi kultuuriloost, loodusest, riigikaitsest jpm.</p> <p>Saatse muuseumi juures olevad ööbimisvõimalused on arvestavaks peatuspaigaks.</p>
<p>SUURSÜNDMUSED (KÕIK ASUKOHAD)</p>	<p>SOOVITUD TULEMUSED</p>
<p>Leelopäeva korraldamine koostöös Setomaa vallavalitsusega (2024 ja 2026).</p>	<p>Muuseum on kaasatud Leelopäeva programmi ja näituse kontseptsiooni koostamisesse.</p>
<p>Festivali Seto Folk õpitubade programmi koostamine ja osalemine festivali läbiviimises.</p>	<p>Festivaliprogramm toimub osaliselt Värskä talumuuseumi territooriumil, sh korraldab muuseum neli seto kultuuriga seotud õpituba.</p>

Setomaa Muuseumidel on neli toimivat ja külalisterohket üritust ca 1000 külastajaga. Lastekaitsepäev - muuseumid suve hooaja algus;	Suursündmustega populariseerime muuseumitööd ja suurendame omatulu võimalust ning pakume koostööpartneritest käsitöölisele ja toidutootjatele ennast kohapeal tutvustada.
Saatses Sõira festival	Koostöös MTÜ Seto Köögi, kohalike MTÜde ja OÜdega luuakse üle Eestiliselt arvestatav pärimustoidu festival
Talumuuseumi Nahtsilat	Sügisene laat, mis annab madalhooajale sisu.
Loomapäev Talumuuseumis	Suvelõpuüritus, mis on peamiselt tehtud maaelu tutvustamise eesmärgil.
Setomaa Muuseumid on osa ja lööb kaasa noortele suunatud tegevustes nt muusika inspiratsiooni festival, noorte fest, jms	Muuseum on inspireerivaks paigaks igas vanuses.
Setomaa Muuseumid on Seto Kuningriigi programmis.	Setomaa Muuseumid on arvestatav koostööpartner.
OLULISED TEGEVUSED: VÄLISSUHTED	SOOVITUD TULEMUSED
2024 algatab või on kaasalgataja Erasmus + projektile. Koostöö erinevate muuseumidega nii regionaalselt kui ka laiemalt (Eesti Vabaõhumuuseum, Eesti Rahva Muuseum).	Näituste vahetamine ja koostööprojektid seto kultuuri laiemaks tutvustamiseks, koostöös teiste muuseumide ja institutsioonidega.
Seto kultuuriga seotud või sarnaste traditsioonide kaardistamine ja koostöövõimaluste kirjeldamine (sh Petseri, Irboska jt).	Loodud on rahvusvahelised kontaktid, sh teiste soome-ugri kultuuri edendajate ja uurijatega. Järgmiseks sammuks on näituste vahetused, külalisprogrammid.

2. Kogud ja teadus Muuseumi pidevalt täienevad kogud on hästi hoitud ja teadustöökäsi mitmekülgsest kasutatavad.

OLULISED TEGEVUSED: KOGUD	SOOVITUD TULEMUSED
Kogumisprioriteetide täpsustamine ja/või uuendamine vähemalt kord aastas.	Kogumistööl lähtub muuseumi profiilist, käimasolevatest uurimisprojektidest ja koostatavatest näitustest, on ajakohane ja vastab muuseumi prioriteetidele.

Muuseum kogub, süstematiseerib ja säilitab Setomaa ja setodega seotud vaimset ja materiaalist kultuuripärandit.	Kogud on hästi hooldatud, süstematiseeritud ja tehtud kõigile huvilistele kättesaadavaks.
Kogude kirjeldamine Muisis, digitaliseerimine ja vajadusel kogudest väljaarvamine.	Aastaks 2025 on kogud digitaliseeritud, kantud Muisi ja lisatud I etapi kirjeldused. Kadunud, halvas seisus või muuseumikogus mittevajalikud museaalid on suunatud abikogusse või kogudest välja arvatud.
Hoidlate investeeringute plaani koostamine koostöös Setomaa vallavalitsusega, et tagada kogudes talletatava seto kultuuripärandi säilitamine	2023. aasta lõpuks on plaan valminud ja tehtud otsused, kus, millal ja mida uuendatakse. Hiljemalt 2025 algab hoidlate uuendamine (kas Paloveere talus või alternatiivses asukohas).
Rahvarõivaste ja seto tekstiilipärandi teemaline nõustamine, uurijate teenindamine	Huvilistel on võimalus tutvuda kogudega ja saada ülevaade rõivaste arenguloost, materjalidest, valmistamisest jm
OLULISED TEGEVUSED: TEADUS	SOOVITUD TULEMUSED
Vaimse kultuuripärandi kogumine ja talletamine (mälestuste teemadena aiandus, toit, lapsepõlv, traditsioonilised käelised oskused, 1990ndad jm)	Täpsustatud on teemad, koostatud töökava ja alustatud selle elluviimisega.
Seto keelega seotud uurimistöö elluviimine	Valminud on keeleteemaline näitus, mis tutvustab seto keele käekäiku. Kavandatud ekspositsioonides on esimene keel seto keel.
Setomaa ajaloo konverentsi korraldamine ja võõrustamine.	Koostöös Seto Instituudi ja Setu Kultuuri Fondiga toimuvad iga-aastased konverentsid, konkreetse aasta peakorraldaja täpsustatakse hiljemalt aasta enne toimumist.
Barakkide kohta täpsemate mälestuste ja info ja materjali kogumine	Põja- ja Lõunalaager on omavahel seotud kaasahaarv tursimiobjekt.
Põhjalaagri ja Lõunalaagri ajaloo uurimine arhiivides, näituse aluseks olevate materjalide läbitöötamine ja raamatu väljaandmine.	Koostöös Kaitseväega on toimunud uuringud arhiivides (sh riigipiiri temaatika) ja ilmunud on raamat Põhjalaagri ja/või 20. saj alguse Väraska teemal.

Teaduslikest artiklitest koosneva aasta-raamatu väljaandmine (sh artiklite koostamine, kogumine ja toimetamine).	Aastal 2024 ilmub Setomaa Muuseumide Saatse muuseum raamat. 2025 Setomaa Muuseumid 3 Obinitsa muuseum
Täiendava kuraator/teadur töökoha loomine.	Luuakse täiendav töökoht teadusega seotud tegevuste hoogustamiseks.

3. Haridus Muuseumiharidus Setomaal on mitmekülgne ja kaasav. Setomaa muuseumid on Setomaa valla haridussüsteemi kindel osa.

OLULISED TEGEVUSED: HARIDUS	SOOVITUD TULEMUSED
Igas muuseumis on välja töötatud koolidele suunatud vähemalt 2 atraktiivsed haridusprogrammid (sh paketid, mis on seotud rongiühendusega Tartust).	Igal aastal külastab muuseumi õpilaste gruppi.
Koostöövõrgustiku täiendamine, tihendamise ja aktiveerimine: Muuseumid ja Setomaa koolide vaheline koostöö on tihenunud, Setomaa muuseumid on teistele Eesti koolidele atraktiivne külastuspaik. Setomaa Muuseumid on ametikoolidele, kõrgkoolidele soovitud praktika partneriks. Kindlaks koostööpartneriks on Kaitseliit, kodutütred ja noorkotkad.	Tõuseb muuseumi tegevusega seotud haridustöö maht, kooliõpilastele pakutakse erinevaid muuseumipraktikaid (nt seoses kogumistööga, giiditööga, aianduse jmt).
Lastelaagrite programmide ettevalmistamine ja elluviimine.	Muuseum osaleb laagrite korraldamises nii Saatses kui ka mujal (näiteks keeelaagrite kaaskorraldajana või koostööpartnerina).
Setomaa Muuseumid ja koolide ning lasteaedade vahelise koostöö tihendamise (sh õpikeskkondade kujundamine, kooliõpilastele muuseumipraktika võimaluste loomine jm).	Tõuseb muuseumi tegevusega seotud haridustöö maht, kooliõpilastele pakutakse erinevaid muuseumipraktikaid (nt seoses kogumistööga, giiditööga jmt).
Tiheneb koostöö noorsootöö eestvedajatega (sh nii Eesti piires kui ka seoses rahvusvaheliste programmidega).	Muuseum on Setomaa noorsootöö-projektides aktiivne koostööpartner. Piirkonnas toimuvate noortelaagrite programmis on sees muuseumiga seotud teemad.
Muuseumis noortele suunatud ürituste korraldamine, nt teatrietendused (sh koostöös kooliteatriga), luuleõhtud,	Noorte osakaal muuseumi ning selle ürituste külastajate seas kasvab.

liikumisüritused (koostöös Setomaa spordi-organisatsioonidega).	
---	--

4. Kohtumispaik Setomaa Muuseumid on kogukonna, seto kultuuri kandjate ja väärtustajate jaoks oluline ning inspireeriv kohtumispaik.

OLULISED TEGEVUSED: KOHTUMISPAIK	SOOVITUD TULEMUSED
Koostöö kavandamine erinevate turismiorganisatsioonidega, sh marsruutide planeerimine, muuseumi poolt pakutavate pakettide loomine ja tutvustamine jm.	Aastal 2024 on sõlmitud kokkulepped vähemalt viie turismifirmaga. Valminud on erinevad paketid, mis arvestavad peamiste marsruutide ning ajakavadega (nt 2 tundi muuseumis, 4 tundi muuseumis jmt).
Koostöö piirkonna majutusettevõtetega ning osalemine Lõuna-Eesti turismiklastri tegevuses.	Suureneb piirkonna ja Lõuna-Eesti majutusettevõtete ning nende külaliste teadlikkus muuseumi poolt pakutavast.
Koostöös Setomaa vallavalitsusega muuseumi kui maaellu sisseelamise toetaja rolli arendamine.	Muuseum pakub infot kohalike teenuste jmt kohta. Muuseumis toimub kohaliku elu puudutava info ja nõu jagamine, mida toetab muuseumi vabapääse (teatud perioodiks).
Konverentsiturismi ja seminaripakettide arendamine (koostöös Värskas Külustuskeskuse ja Setomaa kultuurikeskusega), seotud võimaluste tutvustamine Lõuna-Eestis.	Toimunud on ruumide programmi analüüs lisavõimaluste loomiseks, paketid on välja töötatud ning muuseumi võimalused on oluliste partnerite jaoks tuttavad (sh Tartu).
Muuseumi turundusplaani koostamine ja elluviimine 2023 (sh arvestades Tartu Kultuuripealinna tiitlit aastal 2024).	Olemas on plaan ja suutlikkus selle elluviimiseks, kultuuripealinna programm hõlmab Setomaa Muuseumide tegevusi.
Koostöös Seto Instituudi jt partneritega setosid kokku toovate ürituste korraldamine.	Muuseum on setode jaoks hinnatud ja inspireeriv kohtumispaik.
Koostöö arendamine Kaitseliidu ja Piirivalveametiga. Lisaks Noorkotkaste ja kodutütardega. Koostöö ühendab Värskat ja Saatset - Militaarpäränd ja ajalugu	Meil on kindel koostöövõrgustik, mis loob muuseumile stabiilse ja huvitava arengu.
Hea koostöö kohalike käsitöölisega.	Muuseumipood toimib kui Setomaa käsitöölisi tutvustav paik. Setomaa Muuseumid Käsitööpood on kohalike käsitöölisele oluliseks partneriks.

Obinitsa muuseumi, Piusa koobaste ja Vastseliina piiskopilinnuse ühiste külastustekondade väljatöötamine.	Toimib külastustekondade kontseptsioon, mis on üles ehitatud Seto Külavüüle ning kuhu on kaasatud Taarka Tare, Obinitsa Seto Ateljee-Galerii, Vastseliina piiskopilinnus, Setomaa Turism, Võrumaa Arenduskeskus ja Setomaa Liit.
Obinitsa muuseumi, Piusa koobaste ja Vastseliina piiskopilinnuse ühiste külastustekondade väljatöötamine.	Toimib külastustekondade kontseptsioon, mis on üles ehitatud Seto Külavüüle ning kuhu on kaasatud Taarka Tare, Obinitsa Seto Ateljee-Galerii, Vastseliina piiskopilinnus, Setomaa Turism, Võrumaa Arenduskeskus ja Setomaa Liit.

OLULISED TEGEVUSED	SOOVITUD TULEMUSED
<i>Seto Tsäimaja</i>	
Seto Tsäimaja tutvustab Eesti Maitsed White Guide 2023. Väliterrassi müügivõimekuse arendamine (2023) Neli korda aastas, võimalusel tihemini, toimivad modereeritud pärandtoidu õhtusöögid, kus külalistena on kohal kohalikud pärandikandjad. Pühapäeviti pakume hilist hommikusööki, tegevused lastele. Üritused (Öösööming, Toidutee, Seto Folk, Treski Fest, Uma Mekk ...)	Seto Tsäimaja on pärimustoitu mõtestav ja pakkuv restoran Eestis ja Setomaal väarikaks esindusrestoraniks. Seto Tsäimajal on võimekus pakkuda <i>Seto cateringi</i> . Seto Tsäimajas kasutatav tooraine on 80 % kohalik, millest pool on mahe.

5. Töökoht

Setomaa Muuseumid on motiveeriv ja eneseteostus võimalusi pakkuv töökoht oma ala spetsialistile.

OLULISED TEGEVUSED: TÖÖKOHT	SOOVITUD TULEMUSED
2023 kaardistatakse töökoha kaasaegsus	Töötajatel on kaasaegne ja töötajaga arvestav töökeskkond, motivatsioonipaketid.
2023 Iga töötaja kaardistab oma ülesanded muuseumi eesmärkide järgi.	Töötajate tööaeg on reguleeritud nii töötajate kui organisatsiooni vajadusi arvestavalt ja tagatud on asendused.
2023 Heaoluküsitlus	Muuseumitöötajate heaolu mõõtmine (2022) Iga-aastaselt hakkame läbi viima setomaa muuseumid heaolu küsimustikku, et töökeskkonda parandada.

6. Keskkonnaga arvestav muuseum

OLULISED TEGEVUSED: KESKKOND	SOOVITUD TULEMUSED
Jäätmesorteerimisvõimaluse loomine nii külastajale, kui muuseumi argipäevaks (2023)	Tekitame võimalikult vähe jäätmeid ja kui, siis on need komposteeritavad.
Muuseumi puhastusvahendid 80% ÖKO	Kasutame keskkonda ja tervist säästvat puhastuskeemiat
Oleme oma tegevustes taaskasutusele orienteeritud	Anname esemetele pikaealise elu ja uue mõtte.

Hetkeolukorra kirjeldus

Peamised sihtrühmad

Setomaa kogukond	Pensionärid	Väliskülastajad
Setomaa kooliõpilased	Lastega pered	Käsitööhuvilised
Setod üle Eesti	Kooliõpilased üle Eesti	Suvine turist

Olulisemad koostööpartnerid

Seto Instituut	Tartu Ülikool	Värskas Kuurortravikeskus
Setomaa Käsitöö Kogu	Eesti Rahva Muuseum	Majutusettevõtted, turismitalud
Setomaa Turism	Eesti Kirjandusmuuseum	AS Värskas Vesi
Seto Folk	Tartu konverentsikorraldajad	Peipsi Koostöö Keskus
Seto Leelotarko Kogu	Kultuuripealinn Tartu 2024	Võrumaa Arenduskeskus
Setomaa Teadusnõukogu	MTÜ Satserinna	Lõuna-Eesti Klaster
Kultuuriministeerium	Setomaa giidid	Põlvamaa Arenduskeskus
Muinsuskaitseamet	Leelokoorid	Peipsimaa Turism
Eesti Rahvakultuuri Keskus	Treski Küün	Tartumaa Turism
Eesti Muuseumiühing	Ilmaveere sündmus- ja majutuskeskus	
Obinitsa Kogudus		
Saatse Kogudus		
Värskas Kogudus		

Organisatsiooni sisekeskkond: peamised tugevused ja nõrkused

SEESMISED TUGEVUSED	SEESMISED NÕRKUSED
Rikkalikku kultuuritraditsiooni tutvustavad muuseumid looduskaunites asukohtades.	Strateegiline koostöö kohalike partneritega on nõrk või killustatud (sh turismiasutused, haridusasutused).

Ühtehoidev ja koostööle meelestatud muuseumipere, mis haldab erinevaid teemasid ning näitusepaiku.	Mitmed püsiekspositsioonid vajavad värskendamist ning see toob kaasa kasvava finantssurve.
Oleme koostööpartneriks teistele seto kultuuri ja piirkonna edendajatele.	Kogude kvaliteetse hoiustamise probleemile puudub lahendus, ka see teema vajab lisainvesteeringuid.

Olulisemad väliskeskkonna trendid

- Muuseumid on Eestis olulised kultuurikandjad
- Setomaa nähtavuse ja külastajate arvu kasvu toetavad mitmed turismiprojektid ja algatused (LEADER, Setomaa mainekujundus, EST-LAT jt).
- Linnastumise trend Eestis jätkub, sellega väheneb ka maakonnakeskuste elanike arv,
- Hooajaliste tegevuste tähtsus tõuseb (suvituspiirkonnad, vaba aeg looduses jmt).
- Ootused muuseumidele muutuvad üha mitmekülgsemaks (erinevad programmid, haridustegevused jne), seejuures on eriti olulisel kohal muuseumiharidus ja -pedagoogid.
- Ülemaailmsed kriisid

Kulude ja tulude prognoos 2022-2029

TULUD	2022	2023	2024	2025	2027	2029
Omatulud	266 380	325 000	365 000	360 000	400 000	460 000
Saadud toetused	324 184	274250	277 000	290 000	290 000	330 000
<i>sh riik</i>	95 000	109 250	112 000	120 000	120 000	160 000
<i>sh KOV</i>	207 902	165 000	165 000	170 000	170 000	170 000
Investeeringud	15 002	42 000		15 000	15 000	
Sihtotstarbeline rahastus	21 282	60 000	45 000	60 000	30 000	60 000
KOKKU:	605 566	701 250	687 000	725 000	735 000	850 000

KULUD	2022	2023	2024	2025	2027	2029
Muud toetused	2018	1800	2000	2000	2000	2000
Tööjõukulud	365483	396 491	436 140	457 947	503 742	554 116
Majandamiskulu	196 570	220 640	220 000	240 000	214 258	263 884
<i>Teadus ja kogude kulud</i>	485	5200	12 000	8000	8000	10000
<i>Sündmus/haridus/näitus</i>	21 793	13 000	45 000	40 000	24258	30 000
<i>Turundus</i>	5456	37500	10 000	12 000	10 000	15 000
<i>Halduskulud</i>	158 492	145 940	132 000	144 000	150 000	193 884
<i>Transport</i>	15 800	19 000	21 000	21 000	22 000	24 000
Muud kulud	18 635	40 319	28 860	10 053		6000
Investeeringud	22 860	42 000		15 000	15 000	
KOKKU:	582 706		687 000	745 000	735 000	850 000